

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ

УДК 747

Канд. архітектури, професор Зиміна С.Б.

Кафедра Основ архітектури та архітектурного проектування
Київський національний університет будівництва та архітектури

СПРОБА КЛАСИФІКУВАТИ ТА РОЗГЛЯНУТИ В РОЗВИТКУ СТИЛІ В ІНТЕР'ЄРІ

Анотація. В статті пропонуються текстове та графічне визнання стилю, напрямків та течій; загальна класифікація стилів в інтер'єрі; класифікація історичних стилів та групи стилів напрямку історизму; пропонуються схеми розвитку стилів в інтер'єрі від єгипетської цивілізації до сучасності.

Ключові слова: стилі в інтер'єрі, напрямок, течія, класифікація, еклектика, історизм, стилізаторство, група стилів, регіональна специфіка, етно-стилі, ретроспективизм.

Стиль (за довідником Даля) – образ, смак. В нашому розумінні стиль – це єдність художнього напрямку, гармонічна сукупність. Архітектурний стиль – це сукупність характерних рис і якостей архітектури.

Стиль в архітектурі, і від так і в інтер'єрі – дуже потужний рух. Поруч з відомими стилями і паралельно з ними, існували стильові напрямки і течії (рис. 1.).

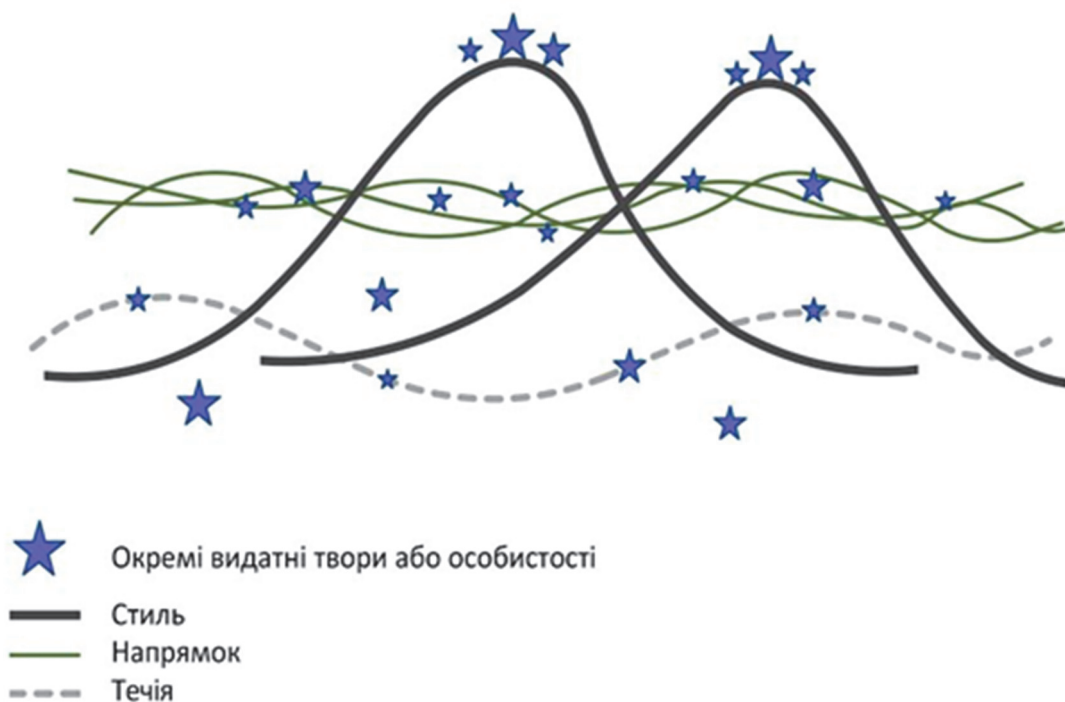

Рис. 1. Графічне визначення стилів, течій та напрямків.
(За Г.Н.Ушаковим)

Окремі видатні особистості могли творити, не вписуючись в загальну стильову тенденцію пануючого стилю. Утворювалась окрема течія, або навіть напрямок. Тобто, в напрямках і течіях окремі якості проявлялись фрагментарно, поза вимог загальної системи стилю. Так в період стилю класицизм (1750 – 1840 рр.) виник романтичний напрямок, який існував паралельно з класицизмом і еклектичним стилізаторством, що панував на протязі XIX ст. Інший приклад – творчість італійського архітектора Андреа Палладіо, що жив і творив в період пізнього Ренесансу. Однак його твори відповідали рисам класицизму, від його прізвища утворився цілий напрямок в архітектурі, що отримав назву «палладіанство», або «скучний класицизм».

Якщо рахувати історію розвитку цивілізації, а раз так – і історію оформлення свого житла, то початком рахунку умовно можна взяти Єгипетські піраміди, які були побудовані 2700 р. до н. е. Тобто, з того моменту до нашого часу пройшло 5 тисячоліть. Кількість стилів, як архітектурних, так і інтер'єрних – просто неосяжна, тим більше, якщо розглядати їх з усіма нюансами і тонкощами різних регіонів, народностей і етнічних груп.

Однак можна спробувати зробити класифікацію найбільш відомих стилів, напрямків і течій, об'єднавши їх в групи. В основі такої класифікації лежить хронологічний принцип

Зверніть увагу на тенденцію зміни архітектурних стилів. Єгипетська цивілізація, а разом з нею і єгипетський стиль набував розвитку з майже незмінними стильовими характеристиками на протязі 3 тисячоліть, не враховуючи 2 тисячоліть додинастичного періоду. Розквіт Грецької культури припадає майже на півтора тисячоліття. Римська і Візантійська культура, рахуючи період найбільшого розквіту, – близько 800 років. І так далі, до наших днів, тенденція зміни стилів набуває швидкості майже в геометричній прогресії. (рис. 2).

На період з 19 ст. по наш час сучасні стилі, як архітектурні, так і інтер'єрні, змінюють один одного і існують паралельно у великій кількості і різноманітті. (рис. 3.)

Історичні, або класичні стилі поділимо на дві групи – до XX ст. і стилі першої половини XX ст. Це аутентичні стилі, які виникали в певний історичний проміжок часу, і стали класичними. Історичні або аутентичні стилі можна поділити на: загально визнані; стилі, що мали суто регіональну специфіку і авторські стилі. До загальновизнаних можна віднести такі відомі стилі, як готика, бароко, класицизм і таке інше (рис. 4).

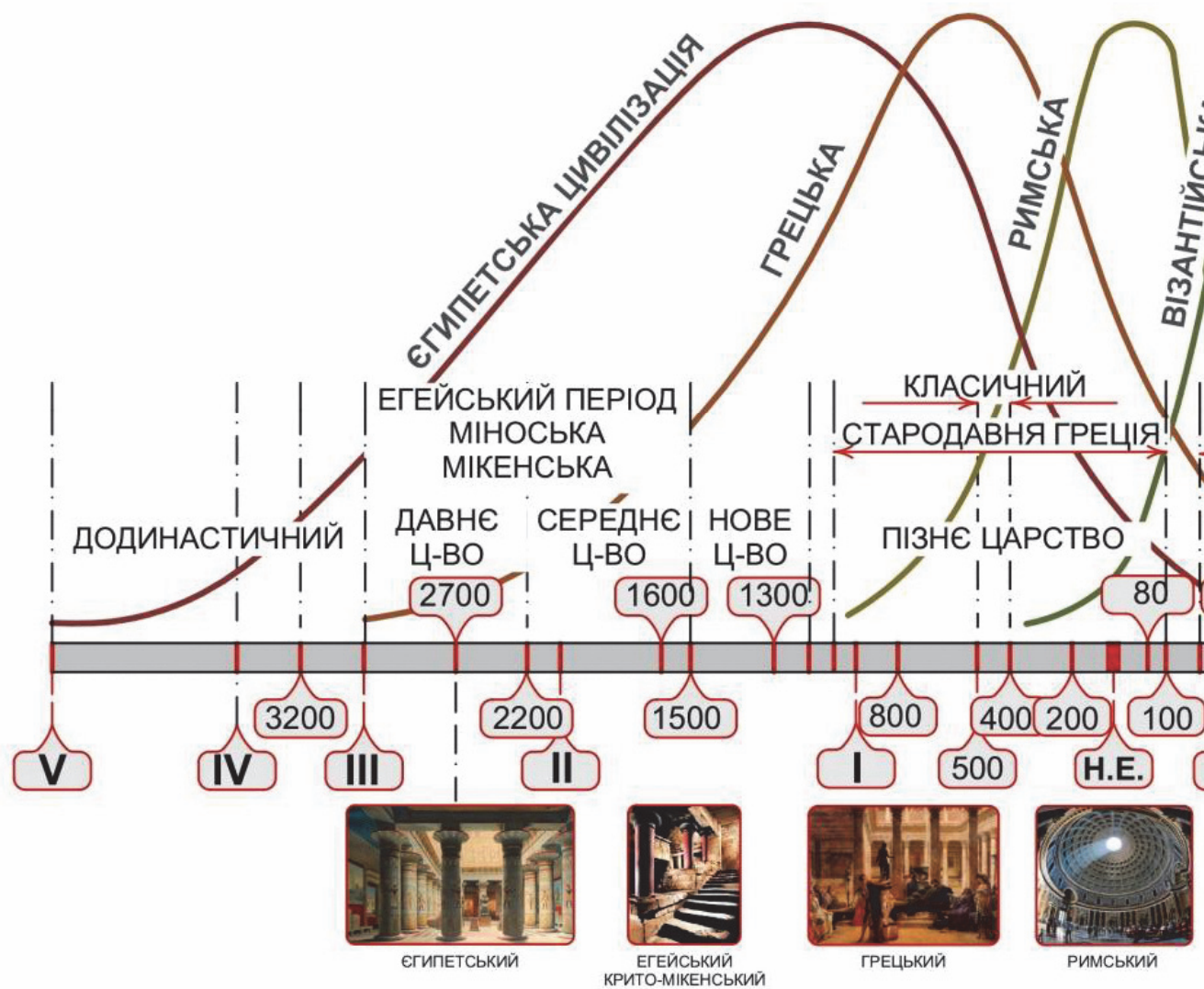
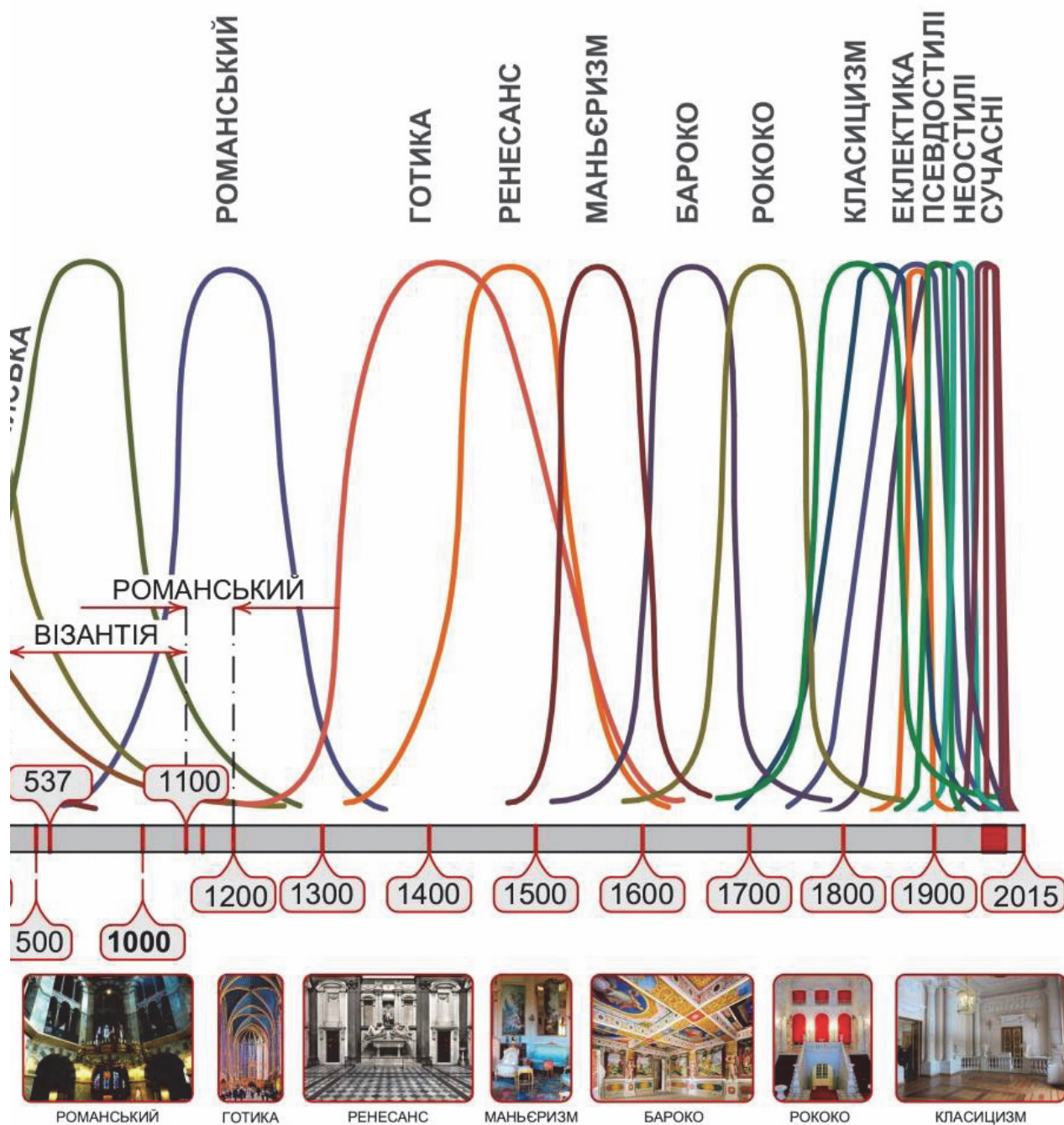

Рис. 2. Розвиток стилів в інтер'єрі

від V ст. до н.е. до сьогодення.

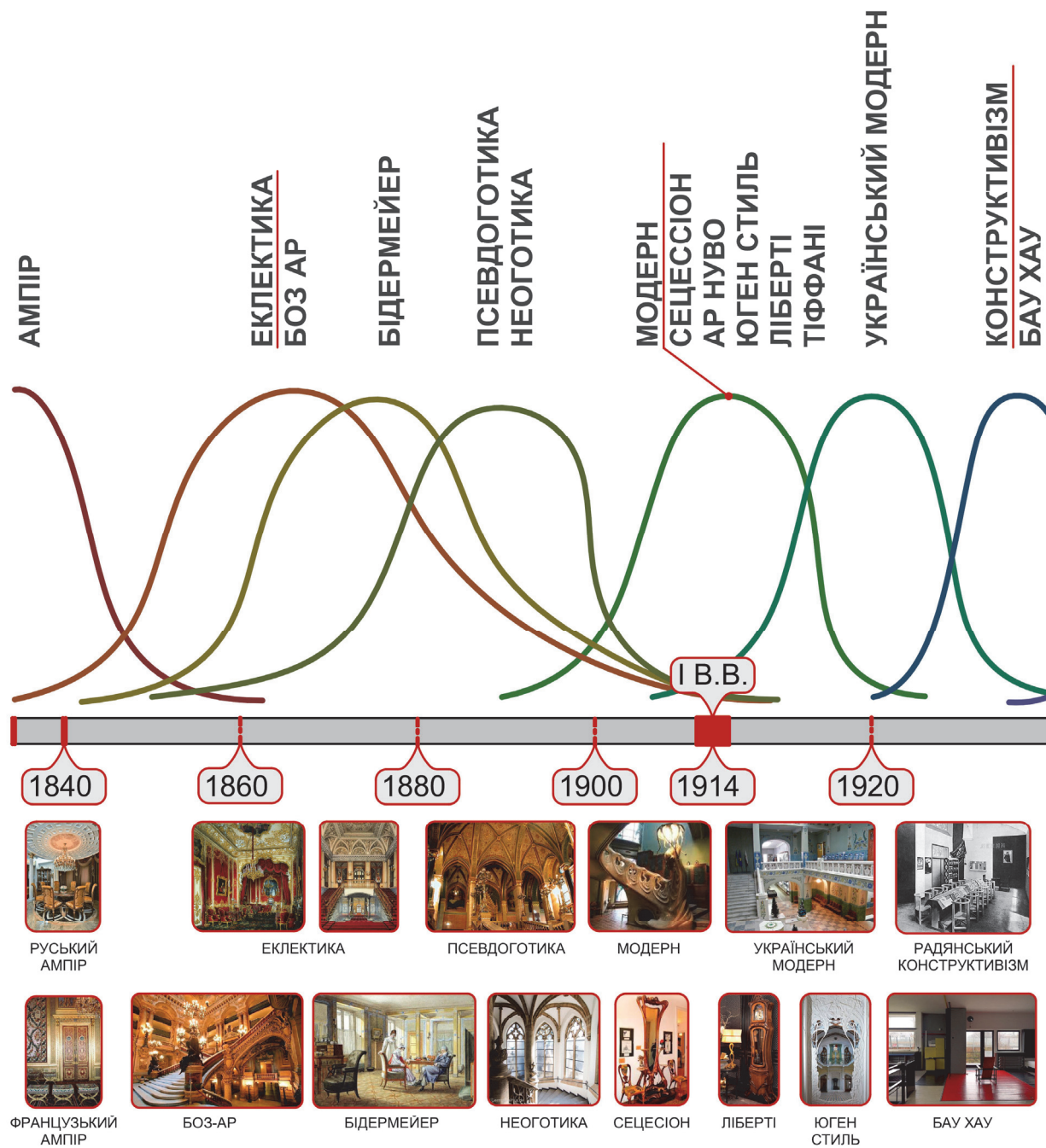
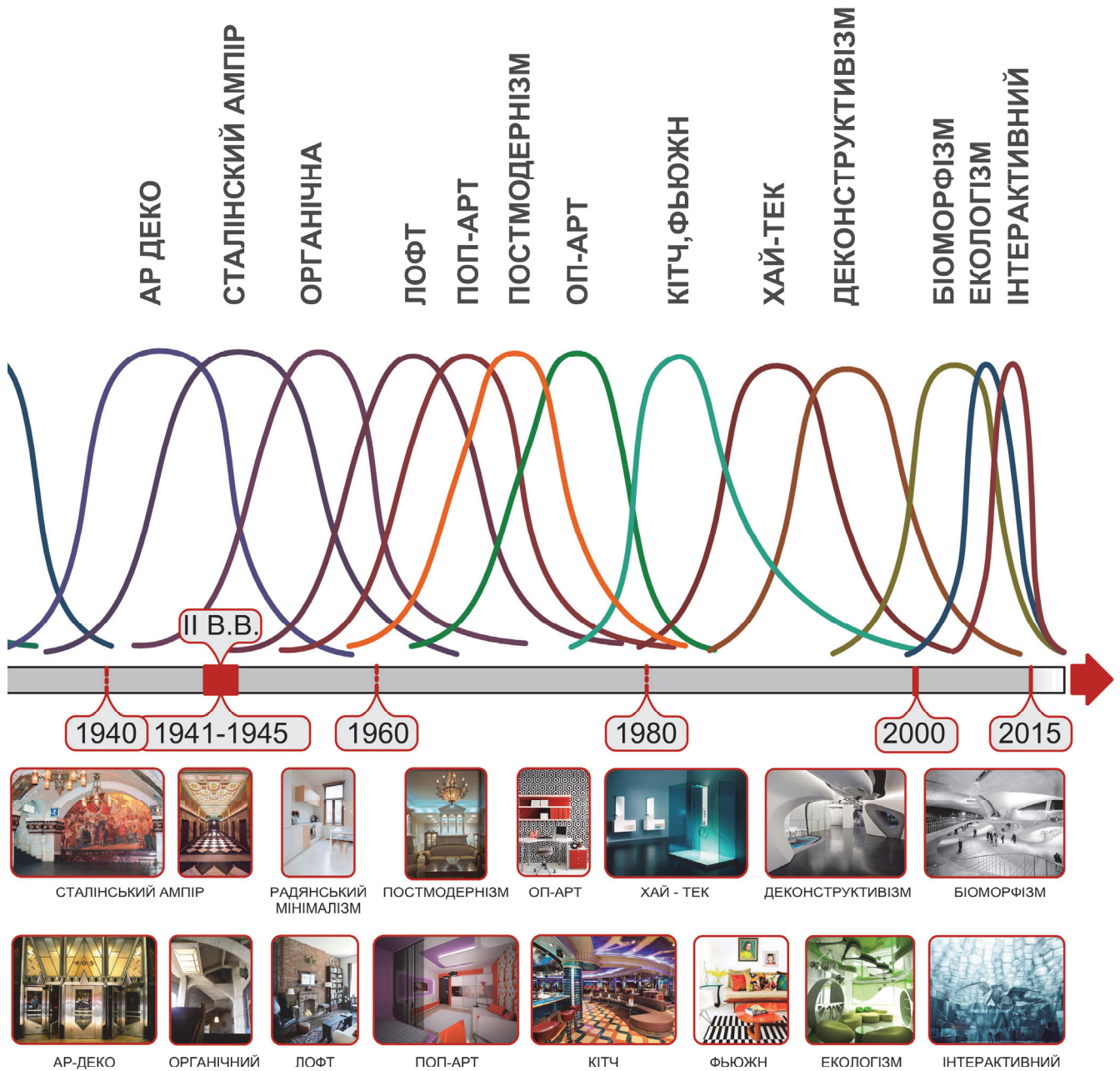

Рис. 3. Розвиток стилів в інтер'єрі

від середини XIX ст. до сьогодення.

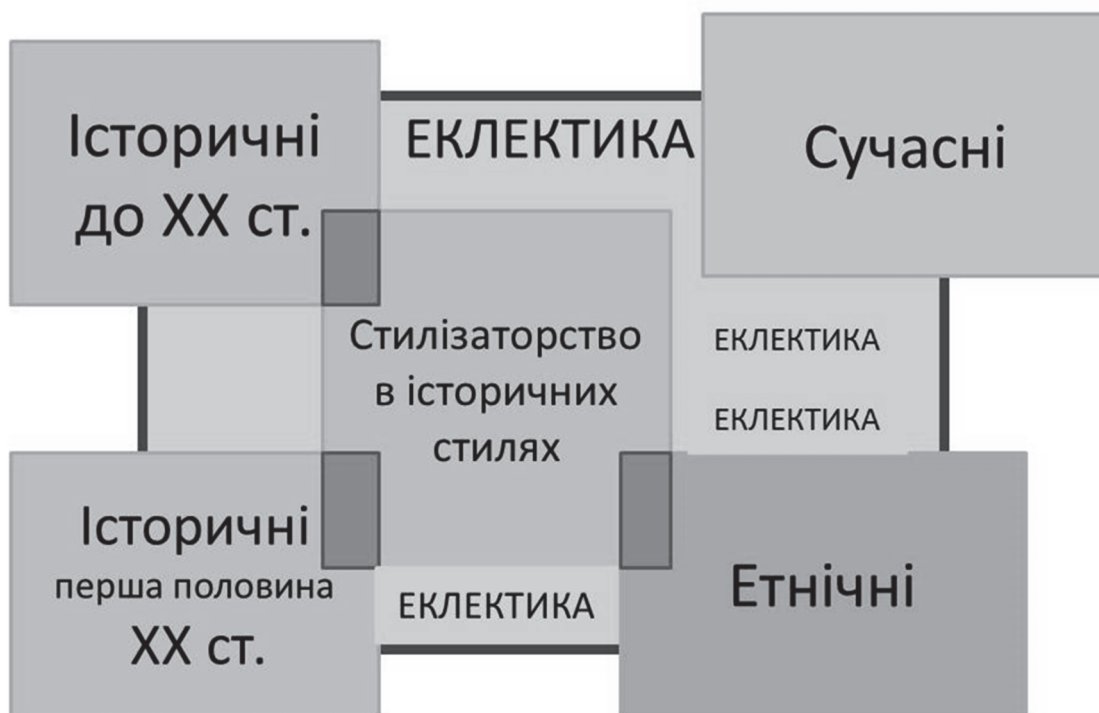

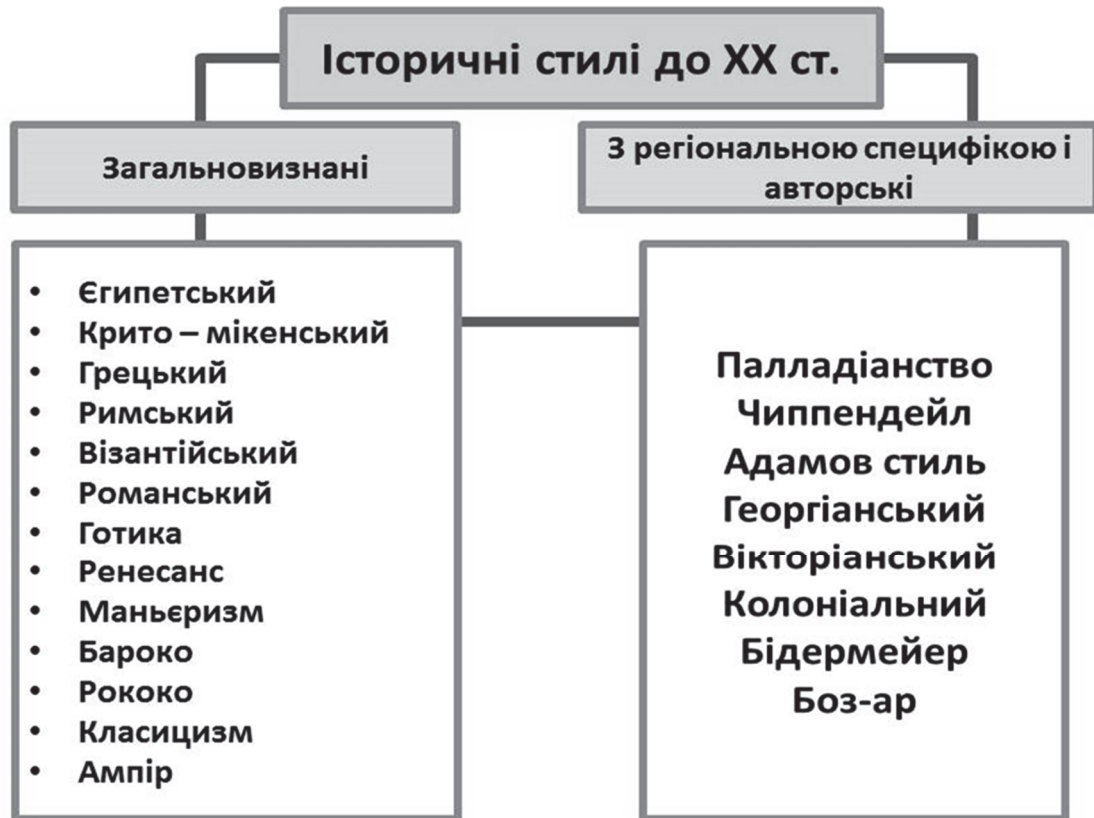
Рис. 4. Загальна класифікація стилів в інтер'єрі.

Інша група стилів, це такі, що мали регіональну специфіку, тобто виникли в окремій державі і не виходили за її межі. До таких можна віднести: Георгіанський, Вікторіанський і колоніальний стилі (Англія), Бідермейєр (Німеччина). Авторські стилі, або напрямки, отримували свою назву від прізвища дизайнера, що заснував цей напрямок, або течію. «Палладіанство» - від прізвища італійського архітектора Андреа Палладіо (1508 – 1580 рр.). «Чиппендейл» – від прізвища англійського майстра меблевого мистецтва Томаса Чиппендейла (1718 – 1779 рр.), «Адамов стиль» від прізвища шотландського архітектора Роберта Адама (1728 – 1792 рр.). Боз-ар – еклектичний стиль в архітектурі, що виник у Франції і базувався на поєднанні традицій італійського ренесансу і французького бароко (рис. 5).

До другої групи історичних стилів належать стилі першої половини XX ст.

До стилів першої половини XX ст.. належать стилі:

- Модерн - 1890 – 1915 рр.
- Раціоналізм - 1910 – 1925 рр.
- Конструктивізм - 1920 – 1935 рр.
- Ар деко - 1930 – 1955 рр.
- Сталінський ампір (умовна, найбільш поширена назва періоду Радянської архітектури - 1928 – 1953 рр.)

- Радянський мінімалізм - 1955 – 1970 рр.

Рис. 5. Класифікація історичних стилів до XX ст.

До етностилів можна віднести будь-яку стилізацію з яскраво вираженим етнічним напрямком: Єгипетський, Візантійський, Східно-Азіатський, Китайський, Японський, Скандинавський, Марокканський, Мавританський, Мексиканський, Африканський, Кантрі (окремий напрямок етностилю з сільським ухилом) та інші.

Окрему групу становить так зване «стилізаторство», в основі якого може бути будь-який класичний історичний або етнографічний стиль. Стилізаторство – наслідування зовнішнім формам будь-якого архітектурного стилю. Синонімом до поняття стилізаторство, становлять поняття «історизм» (проектування в історичних стилях) і «ретроспективизм» (звернення до минулого) (рис. 6).

До сучасних стилів можна віднести:

Постмодернізм, Бруталізм, Хай тек, Деконструктивізм, Формалізм, Біоморфізм, Еко стиль, Органічний, Романтичний, Фьюжен, Футуристичний, Оп арт, Поп арт, Лофт, Винтаж, Кантри, Шале, Ваби саби, Технократичний, Контерпорари, Китч, Гаджет, Шеби шик, Інтерактивний, Тематичний та інші.

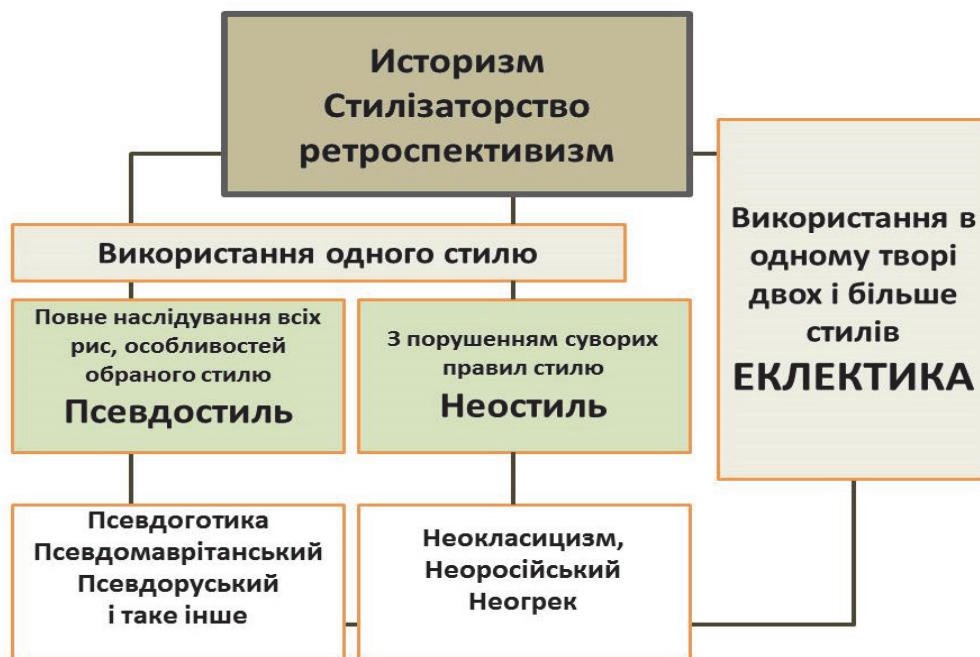

Рис. 6. Класифікація групи стилів напрямку історизму

В більшості випадків, стилі не мають чітких стилістичних рис, а перетинаються і в, кращому разі, один із стилів переважає. Якщо рішення інтер'єру базується на двох і більше стилістичних напрямках, такий інтер'єр називається еклектичним. Слід зауважити, що еклектика існувала завжди, а в останні роки стала переважати в творчості як такий (мода, театр, кіно, архітектура, інтер'єр, дизайн) і на сьогодні вона не сприймається негативно. (Еклектика – з грецької «вибір», тобто, свобода вибору). Можна вважати, що це результат злиття естетичного досвіду різних культур та епох.

Будь-який стиль може бути вирішений з різним відсотком автентичності і сучасності. На рис. 7 представлено рішення українського етно-стилю від традиційного сільського до сучасної стилізації з використанням мотиву українського орнаменту.

Найчастіше змішуються близькі один до одного історичні стилі, але в сучасному інтер'єрі стильові ознаки історичних стилів поєднуються, в тій, або іншій мірі, с сучасними технологіями та рішеннями. У результаті виходять композиції, де окремі елементи в інтер'єрі гармонійно поєднуються та не суперечать один одному.

Разом з моностильовими інтер'єрами та інтер'єрами з близьких стилів, зараз дуже популярними стали рішення на протиставленнях та поєднанні протилежностей. Так, в сучасному мінімалістичному просторі може з'явитися

Рис. 7. Варіанти рішення інтер'єру в українському етно-стилі та характерні деталі стилю.

антикварне ліжко або крісло бароко, чи ампіру і тим самим взяти на себе роль акценту – композиційного центру. Інший приклад - в інтер'єрі, що стилізований під класичний стиль, вкраплені елементи суперсучасної технології, наприклад, плазмовий телевізор, або дизайнерські пластикові прозорі стільці та підсвітка у вигляді натяжних систем.

Підводячи підсумок, можна сказати, що сучасний інтер'єр має неосяжну кількість стильових течій та напрямків, враховуючи їх суміш та поєднання. Окремої класифікації потребують сучасні рішення етнічного напрямку і період XVIII – XIX ст. Англії, стилі якої не вписувались в загальну Європейську тенденцію розвитку.

Література

1. Кес Д. Стили мебели. Издательство академии наук Венгрии. – Будапешт: 1979. – 271 с.: ил.
2. Ранев В.Р. Интерьер: Учеб. Пособие для архит. спец. вузов. – М.: Высш. шк., 1987. – 232 с.: ил.
3. Всеобщая история интерьера: Соловьев Н.К., Майстровская М.Т., Турчин В.С., Дажина В.Д. – Санкт-Петербург: Эксмо, 2013. – 784 с.
4. Стили интерьера: — М.: Ниола-Пресс, 2010. – 96 с.
5. Детали интерьера: Фэй Свит — М.: Кладезь-Букс, 2014. – 176 с.

Аннотация. В статье предлагается текстовое и графическое определение стиля, направлений и течений; общая классификация стилей в интерьере; классификация исторических стилей и направления группы историзма; схемы развития интерьерных стилей от египетской цивилизации до современности.

Ключевые слова: стили в интерьере, направление, течение, классификация, эклектика, историзм, стилизаторство, группа стилей, региональная специфика, этно-стили, ретроспективизм.

Abstract. The paper outlines a text and graphical definition, trends and tendencies of the style. The author proposes general classification of the interior styles, classification of the historical styles and movements of the group of historicism as well as the scheme of the development of the interior styles from the Egyptian civilisation to the present.

Key words: interior styles, movement, classification, eclecticism, historicism, stylisation, groups of styles, regional specificity, ethno-styles, retrospectivism.